

39 *Lehel* 18/11 900

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

XV. évfolyam.

1900. Szeptember.

9. szám.

Legolcsóbb hirdetés!

a „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“-ben.

Garmond soronként 16 fillér.

Egy egész oldal egyszeri hirdetése	. 6 kor. — fill.
Egy feloldal	» » . 3 kor. — fill.
Egy negyed oldal	» » . 1 kor. 60 fill.

Egyleti tagoknak és féléves hirdetőknél 20%-al,
egész éves hirdetőknél 25%-al olcsóbb.

A kis hirdetés félhasábos soronként 16 fillér. Egyleti tagoknak 2 sorig ingyen

Hirdetés díjak előre küldendők be.

Hirdetéseket elvállal:

a „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“ kiadóhivatala

Kolozsvárt, VI. ker. Fő-utca 29.

A Méz Apológiája

ford. Prónay Albert nagybirtokos

Ára bérmentes küldéssel 1 korona 10 fillér

Megrendelhető a Szerkesztőségben.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

Festék kereskedés!

Özv. ifj. Pere Istvánné

Kolozsvárt, Hid-utca 29. sz.

(Postával szemben.)

Festéküzletében kaphatók nagy választékban: vegyszeti és föld-festékek, kence, olaj, anyagárak; festőfák és fa-páczok, butor, épület, koci, vas, bőr, spiritusz stb. lakkok.

Porcellán zománcz-festékek.

Legnagyobb raktár minden színárnyalatban, Borostyánkő-olajlakk és spirituszlakk padló festékekből puha padlókra; gyors száradása és tartóságáról kezeskedem Parkett-padló-fényináz, viaszok és fényezők, Brunolin, matt Butor felfrissítő és beeresztő fapác. Saját gyártmányu olajba tört különböző kész festékek, éreztapok, arany-, ezüst-, aluminium és szines bronzok. Legnagyobb választékban: festő, mázoló, vonalzó, evező, eloszló, író, toll, haj, vidra, borz stb. ecsetek.

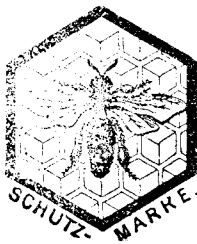
Műfestészethez ócsisveken. Olaj, aquarell-festékek és olajok, kátrány, cement, gipsz, carbolineum, creolin, kékkő, kénvirág, keserűs, repceolaj, kocsikenőcs, naphtalin stb. „Raphia“ szőlő kötöző hárs és „Azurin“ szőlő permetező peronospora ellen. Diófa, palisander, ébenfa és mahagoni fapáczok. Patkány, egér, poloska, moly, svábbogár és más rovarirtók. Különböző színben szalmakalap lakkfestékek. Mindennemű festés, mázolás és aranyozáshoz való kellékek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Egy jó házból való fiu tanoncznak felvétetik.

PROKOP JÓZSEF

(A régebbi Prokop és Schult
Kereskedelmi méhtelep. Mű-
lékek csak a legkifináltabb
Ausztriai és Magyarország
nemű gyár villamos erőre
Viaszt a régi lépéptímnévt
szek vagy becserelek. Ma-
megjelent újjegyzékeket ki-
küldöm. Sürgöny ezim: Prokop Friedland, Csehország.



Friedland, Csehország.

ezég egyedüli tulajdonosa.)
lép-gyár. Méhészgazdasági kel-
művéségben gyártanak
területén a legnagyobb ily-
és világításra berendezve.
bármely mennyiségben ve-
gyar, német és csehnyelven
vanatra ingyen és bérmentve

küldöm. Sürgöny ezim: Prokop Friedland, Csehország. (9-12.)

Pártoljuk hazánk iparát.

(7-9.)

BIEDERMANN FERENCZ műlép-gyára, Kolozsvárt, Rákóczi-út.

Felülőség mellett szállít valódi viaszból, amerikai
hengergépen készült **műlépeit**.

Kilója 4 kor. 40 fillér. 5 kilós postacsomag franco.

FÉRFI-, FIU- ÉS GYERMEK-RUHÁK

készen és mérték szerint.

NEUMANN M.

Kolozsvárt, Főtér 14. sz.

(10-12.)

róm. kath. plébánia épület.

ALAPITTATOTT 1845.

Az európai divatakadémia tagja Drezdában.

Központi áruház Magyarország részére:

Budapest, IV., Múzeum-körút 1. szám.

Fiók-raktárak: Arad, Debreczen, Kassa, Nagyvárad, Pozsony,
Pápa, Temesvár, Zágráb, Belgrád, Sarajevo és Sofia

Központi áruház Ausztria részére:

Bécs, I. Kärtnerstrasse Nr. 19.

FIÓK-ÜZLET: VI. Mariahilferstrasse Nr. 35.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni

Tüzmentes pénzszekrények.

REMÉNYIK VICTOR

VASKERESKEDÉSE

KOLOZSVÁRT, FÓTÉR.

Legjobb fajta vihar- és istállólámpák.

Vasbutorok nagy választékban.

Ajánlom jól berendezett raktáramat mindenemü **méhészeti cikkekben**; u. m. országos méretű **Bodor-féle kaptárak**, legjobb minőségű **műlép, javított mézpergetők**, **Hannemann-féle rács**, herefogók, **keretfogók**, méhész-pipa, dohányzó- és nem dohányzóknak, méhész-sipkák, kaucsuk-kezttyük és mindennemü lép- és sejt-kések nagy választékban.

Mezőgazdasági és kertészeti cikkekből különösen ajánlok a legjobb minőségű **vasekéket**, kézi kukorfeza-morzsolót, amerikai aczél villák, kaszák, sarlók, gereblyék, amerikai szóna fűrészeket. Továbbá kerti fűrészek, kerti ollók és szemző kések.

Végül felhivom b. figyelmét **konyhaberendelési és háztartási** cikkeimre, melyek közül ajánlok különféle vajverő-gépeket, amerikai fagylaltgépek. Ruha mangorló és facsaró gépeket. Kitűnően zománczolt lemez- és öntött edényeket. Raktártartok még valódi Berndorfi alpacca és alpaccaezüst evőszerekből és Nickel edényekből.

Vidéki megrendelések azonnal és pontosan eszközöltetnek.

8-12

Kiváló tisztelettel

Reményik Victor.

Ló- és marhanyíró-ollók.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész egyesület tagjai tagsági díjuk fejében kapják. Tagsági díj: kőri tagsági díj egy évre 2 k.; rendes tagsági díj egy évre 4 k. Mindennemű pénz küldemény Biró Gyula tanár egyl. pénztáros úrnak küldendő: Kolozsvár, Pusztá-utca 4. sz.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények és reclamatikok a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők: Kolozsvár, VI. ker. Fő-utca 29. sz.

Közleményeink utánnyomása a forrás teljes és pontos megnevezése nélkül tilos.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

A méhész teendői

szeptember hóban.

Az őszi gyűjtésnek is vége van. Ha volna is virág, a hűvös, néha deres éjszakák utját állják a virág méz elválasztásának. Ha szép az idő, gyűjtenek a méhek virágróport még, de mézet csak rablás útján szereznek.

A rablásra tehát okot ne adjunk, azaz tisztában legyünk azzal, hogy minden családnak biztosan meg legyen az anyja, menőkéje megszűkítve és a teelési munkát akkor végezzük, ha a méheket fel nem zavarjuk, reggel vagy este. Mire a méhek vigabban járnak, egy kaptár se legyen nyitva, hiszen a méhészre nézve sem kellemes, mert a rabló méhek első hiradása a tömérdek szurás, a miben a tájékozatlan kezdő részesül.

A teelési munkát azonban semmi szín alatt elmulasztani nem szabad, hűvösebb vidéken, vagy hol őszi gyűjtés nincs, már augusztus végével foghatunk hozzá és végezhetjük azt, míg csak a méhek járhatnak. Még deczemberben is akárhányszor van oly szép idő, hogy bizvást rendezhetjük a kaptárt, de ezt nem azért mondom, hogy akkorára halaszszuk a betelelést.

A ki a múlt havi teendőket elvégezte, az többé kétségben nem lehet, árva e a család vagy sem? Különben még most igen, de későbbben annál nehezebben találhatunk fiasítást; mentől rosszabb

a mézgyűjtés, annál hamarabb szüntetik be azt s az anya jelenlétének ezen legkönnyebben észlelhető bizonyítékát sem lelhétjük

Nagy mulasztást követ el az, ki méhcsaládját be nem teleti, azaz meg nem vizsgálja s a tél káros hatása ellen meg nem védi. Gyakrabban nem is szükséges azért a méhcsaládot teljesen szétbontani, mert hiszen anyja lévén, most csak azt akarjuk a beteleléssel elérni, hogy a méheknek télen át bajuk ne essék és első sorban elegendő étellel legyenek ellátva.

Virágor készletök a méheknek többnyire meg van s pótlásra nem szorul, de mézben hiányt szenvedhetnek, vagy olykép van az elhelyezve, hogy a hidegben hozzá nem juthatnak. A nálunk szokásos kasok kúpalakúak, menőkéjük alól van, így tehát mézkészletük a csúcsban van; mentől inkább szélesedik a kas, annál jobban töltik meg mézzel az oldalsó (vese) lépeket is, de azért a méz legnagyobb része mindenkor a csúcsban van. Ez a természet-szerű elhelyezése a méznek, ezen nincs is mit javítanunk, hiszen éppen azért mondják, hogy a kas jó telelő. Ha ezen állapota a méz elhelyezésnek a kaptárban van, szintén olyan jó telelő.

Két eset állhat elő, vagy volt őszszel jó gyűjtés vagy nem. Első esetben kaptárainkban a mézkamra telve van, sőt a költőfészekben is sok a méz, a fiasítás a menőkéhez szorult több-kevesebb lépre.

Tudva, hogy a méhcsaládnak körülbelül 10 kgr. mézre van szüksége s hogy túl nagy helyen ne teleljen, ekkép járunk el: a mézkamrát teljesen kiürítjük, a költőfészekből pedig 5 pár keretet veszünk, látva azt, hogy a költőfészek közepén túl is a felső keret egészen tele van, felesleges a további bontás, mert az alsó 5 keret üres, vagy 1—2 ujjnyi méz van benne, ezen üres lépekre a méheknek szükségük van, hogy tömegbe (fürtbe) húzódhassanak, felette van 5 keret mézzel telve a hiányt pótolom, fent-lent 2—2 mézes léppel s a 10 kgr. már meg van, a méhcsalád 7 pár kereten telel. A mézkamrát lezárom, ezt s az ablak és ajtó között levő hézagba elébb egy ujjnyi papirost teszek, aztán valami melegtartó anyaggal kitöltöm.

Több a munka a teleléskor, ha az ősz kedvezőtlen és csak a tavasszal volt jó gyűjtés, mert az esetben látjuk, hogy a költőfészek hátsó lépei mézzel telvék, talán szépen fedvék is, de már

a 4—5-ik léptől kezdve, a méznek alig van nyoma. Nagyot csalódnék tehát, ki a leghátulsó lépek után a belső állapotra következtet; ez bizony méhcsaládját 3—4 kgr. mézzel és aránytalan nagy telelő fészekkel hagyná méheit s hogy ekként a legtöbb méhe elpusztul, a kezdő is beláthatja

Mit tegyünk hát? A mézkamrát kiszedve, bizony a költőfészket is szétszedjük; az anya ilyenkor alig petéztvén, többnyire a kaptár elejébe siet s azért az utolsó lépeket ki sem vesszük, ha elébb került volna szemünk elé, tegyük ama keretet, melyen van, egy külön kis zárt léptartóba, mert az anya ilyenkor könnyen elmászkál, lépet, méhet otthagya. Most a költőfészkek felső sorából kivett azon 4—5 lépet, melyen 1—2 ujjnyi méz van, az alsó sorba helyezzük s felébe a hátuljába a hiányzó mézes lépeket, úgy, hogy szintazon módon helyezzük el a mézet, mint a jó őszi gyűjtéssel bíró alkalommal lenni szokott.

Ilyen módon eljárva, a méz nagyobb része be is van fedve, csak azt nézzük meg, nem-e csupa jegeczes, mert ez esetben egyik részét folyékony mézzel pótolnunk kellene, nehogy méheink szomjat szenvedjenek. A röplyukat szűkítsük, hogy a cziczkány a kaptárba ne jöhessen s nyugodtak lehetünk, méhcsaládunk jól fog telelni.

Ha netalán a méhcsalád oly gyenge volna, hogy e miatt féltünk kellene, azon könnyen segítünk, ha a kimustrálandó köpük méheit elszédítve, a gyengék felerősítésére használjuk.

Azontul legyen a méhnek csendes nyugalma.

Valló János.

Miért üres a méhes?*

Tömerdek méhcsalád hull el a tél folyamán s tavasszal. Tagadhatatlan, hogy az elhullott méhcsaládok kilencz tizedrésze az éhségnek és anyátlanságnak esik áldozatul; hasznosabb szolgálatot nem teljesíthetünk méhtenyésztésünknek, mintha mindenkor és mindenütt méhésztársainkat oktadjuk, miképpen vegyék elejét e két pusztító bajnak.

* A komárommegyei Gazdasági Egyesület Méhészeti Szakosztályának „*Méhészeti Értesítő*“-jéből (II. évfolyam) vettük át a kitünő méhészeti író *Valló János* méhészeti szaktanártól eredő értekezést. Ezt a tartalmas értesítőt ez úttal is melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Kivált oly években, midőn a rajzás későn áll be, az ősz meg kedvezőtlen, talán nagyon aszályos volt, egész méhesek pusztulnak ki s ennek szomorú bizonyítékát éppen a folyó 1900 évben tapasztalhatjuk. Eléggé sajnálatra méltó, hogy a járatlansága és gondatlansága folytán ekként pórul járt méhész avval indokolja nagy veszteségét, hogy »miért nem gyűjtött magának eleget, én oka nem vagyok«; holott ő tapasztalhatja, hogy ugyanazon körülmények között méhészkedő szomszédjának egyetlenegy szalmakasban vagy kaptárban lévő méhcsaládja sem veszett ki. Inkább azt mondja az ilyen kárvallott méhészgazda: »nagyobb szerencséje Péter bácsinak«, miutsem saját mulasztását bevallaná s magyar emberként kárán tanulna.

Teljesen igaz, hogy nincs megadva az embernek, hogy az idő járását kívánsága szerint igazithassa, de azt minden méhész tudhatja, láthatja, hogy a kedvezőtlen időjárás kártételét mérsékelhetjük.

Jól tudja azt minden gazda, hogy éhező, koplaló jószággal mire sem megy és ha a legelőn jól nem lakhatik, otthon vet annyi takarmányt lova, ökre elé, hogy hasznát vehesse, pedig mily roppant nehéz megértetni, hogy a méhessel se tegyen kivételt a jóra való gazda, ha nem akarja méhesének pusztulását látni.

Okkal, móddal azt tesszük, hogy kedvezőtlenebb években is többet gyűjthessen a méhcsalád. Jöjjünk tisztába azzal, mi is akadályozza a méhet, hogy elegendő mézet, élelmet nem gyűjthet.

Bármilyen is legyen az esztendő lefolyása, még a legrosszabb évben is van olyan időszak, midőn a méhcsalád rövid néhány nap alatt is sokat gyűjthet, de csakis az esetben, ha 1. a méhcsalád népes, sok a munkása, 2. és van helye, a hová a gyűjtött mézet elrakhassa.

Tekintetbe kell vennünk, hogy nálunk a legjobb mézgyűjtési idő (ezt szerző Pozsony és Komárom vidékére érti, de illik ránk is. Szerk.): az ákác virágzásakor van. a baltaczim, a bükköny, a somkóró is azon időtájt vagy utána virágzik. Ha a tavasz többi ideje is kedvezett, úgy a rajzás már az ákácvirágzásnak előtte megindul és mire a java gyűjtés beáll, a raj is gyűjthet eleget néhány nap alatt, de az anyakasban petéző anyaméh nem lévén, napról napra sok fiasítás kikél és az ekként üressé vált sejtek

mézzel telnek Gazdag lesz mézben az anyakas is, a raj is, ha elegendő népes volt.

Mit tegyünk tehát, hogy a méhek már kora tavasszal jól megnépesedjenek, idejében rajozzanak s a rajzással el ne népteledjenek?

Ki ezen 3 kérdést sikeresen megoldja, azaz méheivel megoldatja, fittyet hány a rossz időnek s ha már bő szürettel nem is fog dicsekedni, legalább méheit életben megtarthatja s üres méhese miatt szégyenkeznie oka nem lesz.

Az a méhcsalád népesedik meg kora tavasszal és az rajzik meg idejében, a melynek anyja termékeny, sokat fiasít s a melynek méhe étlen-szomjan nem szenved s a sok fiasítást kikeltheti s fölnevelheti.

Hiába van a méhcsaládnak anyja, még pedig termékeny, talán mult évi anyja, ha a méhek kevéske mézőkkel tulságosan gazdálkodni kénytelenek; nem is kell, hogy a mézkészlet teljesen elfogyjon, csak érezze a méh tulságos fogyását, pótlásának reménye nélkül már is korlátozza a fiasítás gyarapodását s hiába rakna az anya sok petét, a méhek azt ki nem keltik, pedig a méhek ugyancsak érzetik az anyával a kedvezőtlen állapotot, mert tapasztalhatjuk, hogy mentől kedvezőtlenebb az, annál kevesebbet petéz is az anya.

A ki figyelemmel volt ez idén méhei iránt, meggyőződhetett arról, hogy a magára hagyott méhcsalád csekély élalma miatt a gyümölcsfa virágzásáig alig fiasított. Alig volt néhány verőfényes enyhe napunk a gyümölcsvirág idejében s mégis örömmel láttuk mennyire gyarapszik a mézkészlet; így pl. Tolnán, igaz, hogy igen népes család 8 keret mézet gyűjthetett. Megindult tehát rohamosan a fiasítás, míg az időjárás állandó hidegre nem fordult, ekkor azonban a méhek annyira megrettentek, hogy a mely sejtből a fiatal méh ki kelt, az május 10-áig üresen maradt, sőt hol a méhek még vizet sem gyűjthettek, daczára az elegendő mézkészletnek, fiasításuk egy részét kihányták, a népesedésben fennakadtak.

Azt akarjuk, hogy népesedése arányosan növekedjék s így először is gondunk legyen, hogy a hűvös időt a méh ne érezze, a kasokat zsákokkal be kell takarni, a kaptárok mézkamráit kitölteni, mert elegendő, hogy a méhcsalád szükebb fészekbe összehúzódjék,

máris fejlődésében elmarad, ezt a bajt elkerüljük a gondos betakarással és ez a betakarás sem költséggel nem jár, munkának sem nevezhető s mégis elérhetjük, hogy munkásaink száma ezrivel több lesz, mint különben

Miután saját szemeinkkel meggyőződünk, hogy a méh víz hiányában, bármennyi méze legyen is, fiasítását nem ápolhatja, sehogysem engedjük, hogy szomját saját fiai nedvével csillapítsa, vagy a hideg miatt elkedvetlenedvén fiait kihányja. Ezért aztán mindennap, a midőn hűvös az idő, a be nem gyűjthető vizet oly módon pótoljuk, hogy a fiasítás gyarapodása tova haladjon. A méh fiait $\frac{1}{4}$ rész mézzel kevert vízzel itatja és naponkint legalább is 1—3 decziliteret fogyaszt. Nem elegendő sem a tiszta víz, sem a méhes közelébe való elhelyezése az élelemnek, hanem egyrészt mézhez keverjük 3 rész vizet s ezt a kaptárba, vagy kas alá helyezzük langyosan, itatókban, tányérban vagy lépbe öntve. Ez sem akkora költség, hogy a legszegényebb méhészt is el ne viselhesse, sem olyan munka, melyet meg nem bírna, hiszen ugyanakkor a legszorgalmasabb gazdát is otthon marasztja a rossz idő.

A tulságos rajzással azonban ismét elgyöngülhet a legnépesebb méhcsalád is, a miért is a méhésznek gondja legyen, hogy ez be ne következék. Régi tapasztalat, hogy a másod és általában az utórajok a legjobb anyakassokká válnak, ha a telet kibírják. Ugy intézzük tehát a rajzást, hogy a felette kétséges életű harmadnegyed rajokkal bajlódni se kelljen, de a mennyire lehetséges, a másodraj telelő képes legyen. Ezt akként érjük el könnyű szerrel, ha a másodrajt befogása után azonnal az anyakass helyére állítjuk s az anyakass másfelé helyezzük. Ily módon a további rajzás megszűnik s a másodraj is jól fölerősödik.

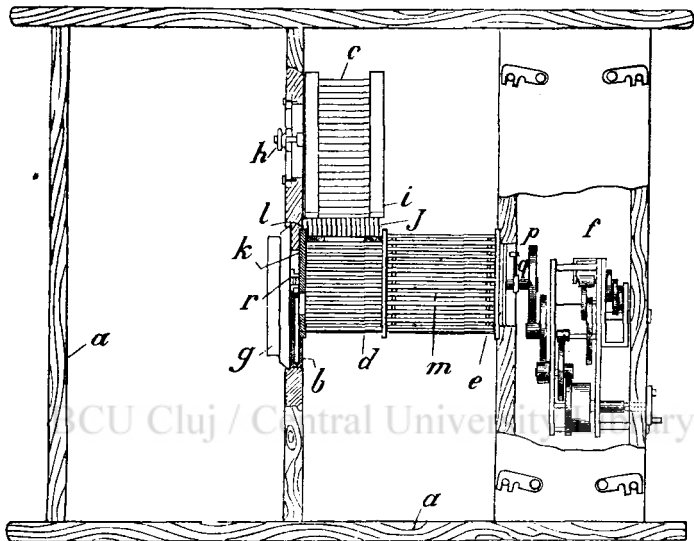
Valló János.

Anyásító készülék.

Azon elvünkéből kiindulva, hogy a méhészet terén történő minden nevezetesebb újítást lehetőleg megismertettünk olvasóinkkal, közöljük itt Kirchweger elmés találmányát. Hogy a gyakorlatban meg fog-e felelni a feltaláló vérmes reményeinek, azt a jövő mutatja meg. Mindenesetre jó volna, ha csakugyan oly hasznos eszköznek bizonyulna, a milyennek a feltaláló itéli.

Kirchweger Ignác aschbahi órás talált fel egy – szerinte – olyan anyásító készüléket, mely e téren nemcsak a legjobb, hiszen még nem sokat jelentene, hanem minden követelménynek tökéletesen megfelel, az anya vele meg nem sérül, a méheket egyáltalán nem zavarjuk e művelet közben.

A készülék (39. ábra) lényegében egy keretből *a* áll, melyben



(39. ábra.)

egy etető edényke *b* egy anyalitka *c*, két egymásba tolt rácshenger *d* és *e*, tovább egy óramű *f*, van mely az egyik rácshengert *e* forgásba hozza. Az etető edényke *b* a keretből kivehető s bele helyezhető, a *g* tolóka rögzíti s a rácshenger felé nyitott. Az anyakalitka *c* szintén kivehető s visszahelyezhető. Helyzetében a *h* csavar tartja s egy alapi tolókéval *i* van ellátva, mely alatt egy kettős rácshengerű nyújtvány *j* van, mely a külső *d* rácshengernek *k* nyitással ellátott *l* lemezére helyeztetik rá. A *d* külső rácshenger keretben rögzített (fix), míg a belső *e* henger forgatható s e célból egy az *a* keretbe eresztett *m* tengelylyel van felszerelve.

Mindkét henger *d* és *e* kibocsájtó nyílással *n*, illetve *o* s a tengely egy akasztó szöggel *p* van ellátva. A *p* akasztó szög jobbra vagy balra fordulásánál a hengernek *q* nyújtványba ütközik.

Ha a rácshenger az r fogantyú segélyével *balfelé* addig csavartatik, míg nem a p szög a q nyujtványt éri, akkor az n és o nyílások nem jutnak szembe egymással. De szembejutnak egymással, ha a rácshengerek ellenkező irányba csavartatnak mindaddig, míg a p szög a q nyujtványhoz ütődik. Ez a forgása a rácshengernek egy óramű f által történik, mely tetszés szerint szabályozható. Rendesen úgy, hogy az o és n nyílások 20—22 óra múlva kerüljenek szembe azután, hogy a rácshengerekbe zárt anyával a készüléket behelyeztük a kaptárba, úgy, hogy az anya csak ennyi idő elteltével jut a nép köze.

Az itt leírt készülékkel tehát a méhészt meganyásíthat vagy az anyát kicserélheti, a nélkül, hogy a családot szétszedni s a népet felzúditani volna kénytelen.

Kezelése a következő módon történik.

Kinyitjuk a g tolókat, kivesszük a b etető edénykét s megtöltjük jó, tiszta szinmézszel; azután az m tengely r gombját balra csavarjuk addig, míg a p szög a q nyujtványba nem ütközik, úgy, hogy az n és o nyílások ne essenek szembe. Az etető edényt most ismét helyére tesszük s a g tolókat bezárjuk. Most kivesszük a keretből a c anyakalitkát s belefogjuk a keretről az anyát, miután a kalitkát a h csavarral helyére visszaerősítjük.

Ezek után az i tolókat kivesszük, hogy az anya a rácshengerbe lemászhasék s az i tolókat betoljuk. A kalitkában netalán benne rekedt munkás méhek a tolókában lévő nyíláson lemászhatnak. Végül felhuzzuk az f óraművet s a készüléket befüggesztjük az anyátlan családba. 20—24 óra leforgása alatt az n és o nyílások szembe jönnek egymással úgy, hogy az anya kimehet a nép közé.

A feltaláló a készüléket minden keretmérethez elkészíti, épen azért megrendelésnél pontos keretméret küldendő.

A készülék ára ott helyben tíz korona. A feltaláló és készítő czime: *Kichweger Ignácz*, órás, *Aschbach Alsó-Ausztria* (Nieder-Oesterreich).

A zavarás befolyása a méhekre olyan káros-e, mint általában vélik?

Dr. Dzierzon a *Leipz. Bztg.* 1900. évi No. 8-ban a következőleg felel e kérdésre. Mindenekelőtt jól meg kell különböztetni, hogy milyen zavarást értünk, mert a »zavarás« nagyon általános kifejezés. A »zavarás« lehet egészen ártalmatlan, de lehet a legkárosabb behatással is. Káros akkor, ha az egész családot felzúditja, mintegy védelmi állapotba helyezi. Mert az otthon lévő készlet megvédése fontosabb, mint az ujnak behordása, ezért a menőkénél megtolulnak s nem gondolnak gyűjtő kiröpülésre, a míg a teljes nyugalom vissza nem tér. Ilyen zavart okozhat a méhlekás »erős« rázkódtatása, a lépek közé hirtelen behatoló napfény. A mikor még fatönkökben méhészkedtem, írja *Dzierzon*, mindig aggódva fogtam az olyan tönkök átvizsgálásához, melyekben a léputczák az ajtófelé néztek, mert akár milyen óvatosan vettem is le az ajtót, hogy a rázkódtatást kikerüljem, mégis, a mint a fény a léputczára esett, még annyi időm sem volt, hogy az ajtót letegyem s a füstölő után nyuljak, már 3—4 szurás volt az arczomon. Valóban érthetetlen, hogy jöhettek arra a gondolatra az emberek, hogy a mozgószerkezetű méhlekásokban is így rendezzék el a lépeket. Hiszen ez esetben mindig egy segítség kell a munkánál, a ki csak füstöljön.

Ugyan ez az eset fordul elő mindazon méhlekásoknál, melyeket föl kell emelni, vagy a födelét kell levenni, a midőn valamelyes műveletet akarunk bennök végezni.* Az egész nép fölzúdul s a legjobb hordás idején is beszüntetik jó darab időre a hordást, holott jól tudjuk, hogy a kaptárakban való munkák végzésére a jó hordási napok a legalkalmasabbak, a midőn a gyűjtő méhek a tulajdonképeni szűrők künnt vannak. Mily kényelmes a méhészre és mily kevésbé zavaró a méhekre a csak oldalról nyíló és kezelendő kaptárookban a dolgozás, főleg, ha a lépek az ajtóval párhuzamosan vannak elhelyezve (? ? a ford.). Ha óvatosan nyitjuk ki, a méhek legkevésbé sem zúdulnak föl s a kiröpülés gyűjtésre

* A lapozó kaptárak és a *Zsivánovics-féle* kaptárak kezelői szerint a méhek ezeknél sem indulatosabbak általában munka közben, mint a *Berlepsch-félenél* midőn az építményt kiszedjük.

szintén nem szünik meg, A menőkénél a méhek egyáltalán nem látszanak észrevenni azt, a mi az ajtónál történik. Itt minden lép egy-egy ajtót képvisel, a mely a fény és friss levegő hirtelen behatolását megakadályozza.

Ha a kaptár kinyitása alkalmával, jó hordás idején a méhész egy-vagy két mézzel tele lépet talál, kiveszi s kipergetvén ismét vissza akasztja, szintén zavart okozunk, de mi lesz a következése. A méztől csepegő lépekre rohannak s gondosan fölnyalják a mézet. Ha vízzel megpermetezzük a lépeket, a méhek tisztogatási munkáját könnyítjük meg. De aztán, mint a serkentő etetés után, annál többen mennek ki a mezőre. Ez a beavatkozás pedig szintén zavarás, de olyan, a mely a gyűjtést nem rontja, sőt inkább elősegíti. Általában azonban azok a zavarások, melyeknek a méhek főleg a méhszinekbén stb. ki vannak téve, mivel minden nagyobb rázkódtatást a környék többi kaptárjai is megéreznek, károsok s veszedelmet hozók lehetnek, főleg ha télen ismétlődnek. Épen ezért az olyan méh lakások, melyek fölállításához méhszin kell, nem ajánlatosak. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a szabadban egyenként vagy duczban felállított törzsek mindig a legjobb eredményt tudják felmutatni.

A fiasításrothadásról való ismereteink története.

I.

A Revue Internationale d'Apiculture 1900. évi 6-ik számában I. C. Harrison tollából érdekes közleménysorozatot közöl a szóban forgó tárgyról. Harrison Ontario államban Guelphben a ontario gazdasági akademián a Bacteriologia professora s évek óta foglalkozik a méhek fiasításrothadás betegségével.

Minden valószínűség szerint *Aristoteles* az első, ki a fiasításrothadást említi. Azt mondja, hogy a méhek elgyengülnek s rossz szag árad ki ilyenkor a kasból. A növényi rozsdát tartja a betegség okának

Columella is említi a méhek pestilentiáját s egy évenként visszatérő betegséget, mely tavasszal támadja meg a méheket.

Plinius szintén említi a méhek betegségét, de olyformán, hogy valószínűnek látszik, hogy csak *Aristotelest* fordítja.

Schirach 1769-ben először nevezi *megromlott fiasításnak*. A méhek valóságos pestisének tartja

Schirach éles különbséget tesz a fiasításrothadás és a meghült s e miatt pusztuló fiasítás-betegség között. Ez utóbbi — mondja — csak baleset, de nem betegség. Az előbbi a rossz tápláléktól ered, ugymond, melylyel a fiasítást táplálják,

Orvoslása *Schirach* szerint a következőleg történhetik: A beteg családnak el kell szedni összes építményét s két napig kell böjtöltetni. Aztán friss építménynyel kell őket ellátni s megfelelő eleséggel táplálni, pl. kevés mézzel kevert meleg vízzel, melyben szerecsendiót vagy sáfrányt adunk, vagy pedig szerecsendióval fűszerezett borból és cukorból (egyenlő mennyiségből) készült sziruppal. Ebben az orvosságban *Schirach* olyan szert ajánlott, mely — mondja *Cowan* — napjainkban mint új ajánlatot

Schirach-hal csaknem egyidejűleg *Tessier* (1765-ben) is említi, hogy ha a fiasítás bennt hal el a lépben, olyan betegség támad, mely az egész kasban beteggé teszi a méheket. Ilyenkor szükséges a méheket átlakolni s ha a kast újra akarja a méhész használni, az összes építményt gondosan ki kell szedni s a kast kifüstölni, különben a betegség újra kitör.

Duchet 1771-ben a vérhast jól leírja, de a fiasításrothadáshoz hasonlítható betegséget nem említi.

Della Rocca, ki generalis vicarius volt Syraban (egy sziget Levanteban), 1790-ben megjelent 3 kötetes nagy munkájában (*Traité complet sur les Abeilles*) részletesen írja le a méhek epidemiáját, mely a nevezett szigeten 1777. és 1780-ban nagy pusztításokat tett a méhek között. A befödött fiasítás épnak látszik, de ha kinyitjuk a sejteket, sűrű feketés anyag folyik ki belőlük, mely képes a betegséget tovább terjeszteni. A kifejlődött méhek látszólag jó kedvvel dolgoznak, de folyton apad számuk, mert ha kél is ki egy kevés, a kikelők nem képesek pótolni a napi veszteséget, s így az ilyen betegségben szenvedő családok menthetetlenül elpusztulnak. Ha olyan kasba, melyben ezen betegségben elpusztult család volt, rajat teszünk, vagy a beteg család mézével etetünk más családot, mind elkapják ezt a rettenetes betegséget, mely ellen nincs más védekezés, mint a beteg családokat méhestől, kasostul együtt elégetni.

Schirach a fiasításrothadás egyik okának tartja azt is, hogy az anyaméh hibájából (sic!) az álcza fejjel befelé van fordítva s nem tudván megfordulni, ott pusztul. *Della Rocca* azt állítja ezzel szemben, hogy az anyaméh csak tojik, az álczák táplálását s gondozását a munkás méhek végzik. Az álcza helyzete a sejtben az ő tetszésétől függ, az anyaméhnek ahhoz semmi köze. *
*
*

A méhészet Áfrikában.

Dr. Arning gyarmatorvos érdekes apróságokat mond el e czim alatt a *Bienenwirtsch. Centralblatt* 1900. 7. és 8. számában.

Rendszeres méhtartásról még a mi (európaiak) leg-imitívebb parasztkasos eljárásunk szerinti értelemben sincs Ugy t. i., hogy a rajokat befognák s a nagyon mézes és nagyon könnyű családokat leölve, a közepeseket magméhnek meghagynák. Hanem azért mindenütt, a hol megtelepült véges törzsek élnek, van méhtenyésztés is. A fák odvában végtelen számú vad méhcsalád tanyázik.

A mézet a nyálánk négerfaj általában nagyon szereti s nagyon sokra becsüli. Ezért, ha valaminek az ízét nagyon megakarja dicsérni, azt mondja, olyan, mint a méz. A méh lakásokat a következő módon készítik. Egy középvastagságú nedvdús fából kikerül minden. A kergét 1—1½ méter hosszúságú összefüggő darabban lehántják. A lehántás végett csinált hosszanti metszést faszögekkel összetüzdelik. Az így készült cső egyik végét, mely mintegy 30 cm. átmérőjű, sűrűn egymás mellé rakott fapálczákkal zárják el s kész a méhkas. Ezeket aztán a régi kas közelében, vagy az erdőben olyan helyen, hol a vadméhek vannak, felakasztják a fákra s várnak, míg egy szállást kereső raj beleköltözik. A raj befogása ismeretlen dolog a négerek előtt. Csak az Ugogo-k országában látott másféle méhtartást. Az Ugogo-k nem laknak a többi négerknél általában divatos kerek, szalmával fedett kunyhókban, hanem 2 méter magas vályogházikókban, melyeken lapos fődél van földdel behányva. Az egyes házak nem állanak külön, hanem össze vannak építve egymással s úgy vannak rendezve, hogy egy vagy — többnyire négyszögletű udvart zárnak körül. Az egész falu tehát tulajdonképen egy ház sok szobával s egy közös udvarral. Egy ilyen faluban látta *dr. Arning*, hogy egy egész ilyen kunyhót bocsájtottak a méhek rendelkezésére, rájuk bízva, hogy saját belátásuk

szerint rendezkedjenek be. Nagyon sok méhcsalád lehetett ebben a kunyhóban, mert rendkívül sok menőkének használt jókora nyílás volt az oldalán.

A főmézelési idény természetesen a nagy esőzések (esős évszak) végére s a következő néhány hétre esik, a mikor az azelőtt egkopárobbnak látszott területek a legdúsabb növényekkel borítvák.

Ha a kas nehéz s kellő méz várható belőle, nagyon egyszerűen veszi birtokába a mézet a fekete méhész. Egy hüvös sötét éjjelen, — mikor t. i. még az indulatos áfrikai méhek sem igen szurnak, — erősen füstölő fáklya világánál kiszedi a lépes mézet s nagy fazekakba gyümöszöli. Az asszonyok kisajtolják a mézet a lépekből s a teremtés urának nyújtják át, de nem a nélkül, hogy a szigorú tilalom daczára a saját kíváncsiságukat ki ne elégitették volna belőle. A kasban ott hagynak egy kevés lépet mézszel, hogy az elzavart bogárkákat ismét visszacsalogassák.

A viaszat régebben egyszerűen eldobták. Most azonban már kezdik a német befolyás alatt (német-keleti Áfrikában) összegyűjteni s eladni.

Az erdőben rengeteg mennyiségű vad méhcsalád tanyázik s mézgyűjtés idején egy hétig is oda vannak a négerék mézet gyűjteni. Utjaikon egy kis madár, melynek erős kiáltó hangja van, vezeti őket a méhet tartalmazó fádba. A négerék természetesen mindenféle csodás tulajdonságot látnak a madárban. Az ő vezetéseinek pedig egyszerű oka, hogy ő is méhvel él azért igyekszik oda, a hol sokat kap.

Keleti Áfrika némely vidékein rendkívül sok a vadméh s ez oka, hogy a néger nagyobb súlyt helyez a vadméhek mézének begyűjtésére, mint a méhtenyésztésre.

Az áfrikai méhek rendkívül vadak s indulatosak, úgy, hogy a méhészkedés velök nem lehet valami élvezet. Ezen rossz „szurós” tulajdonságaik miatt gondosan kerülük a méhkasok környékét a négerék. Épen ezen vadságuk miatt gyakran használják háborukban védelmi eszközül.

A kaptárak szellőzéséről.

Gaston Bonnier a fenti czim alatt számol be kísérleteiről a *l' Apiculteur* 1900. No 8 ban.

A következő kérdésekre kerestem feleletet:

1. Ha téli időben a födetlen keretekre zabpolyvával vagy szalmával töltött párnát teszünk, van-e levegő mozgás a kaptárban alulról fölfelé a párnán keresztül?

2. Ha meg van a levegő ilyen mozgása, mily mennyiségű levegő járja át a kaptárt azon hőmérsék különbség következtében, mely a külső levegő, a kör lég között és a méhektől lakott kaptárban lévő között van?

Egy *Layens* rendszerű kaptárba olyan szellőzőt alkalmaztam, mely a különböző hőmérsékek szerint szabályozható volt. A szellőzőt a kaptár egyik vége felé a lépek közé eresztettem be s aztán betettem a választódeszkát. Mindezek fölé helyeztem egy párnát, mely a következő módon lett készítve: Egy fakeretet két oldalt (a keret oldalának szélessége 7 cm. volt) csomagoló vászonnal vontam be, az üreget zabpolyvával töltvén ki.

A keret felső részére erős kartonból készült pyramist alkalmaztam. A pyramis tetején nyílás volt egy 8 cm. magasságu tág üveg cső befogadására. A cső belsejében volt felüggesztve egy anemometer (levegő mozgást mérő) csillámból való szárnyakkal. Az anemometer horizontalisan foroghatott tengelye körül, achat alapján.

Az anemometer egy szárnyát megfestettem, hogy könnyebb legyen megszámlálni, hány fordulatot tesz bizonyos meghatározott idő alatt.

Ebből a berendezésből látható, hogy a külső levegő a kaptárba és a kaptáron áthatolva, a párnán keresztül csak a csővön távozhattott. Itt pedig az anemométert okvetetlen mozgásba kellett hoznia.

A szellőzőt bizonyos hőmérsékre hozva, a zabpolyva-párnát tetejében a pyramissal, mely az anemométert is viseli, helyére tesszük. Időnként följegyezzük: 1., a külső hőmérsékét, 2., a szellőző hőmérsékét, 3., az anemométer forgásai számát 1 perc alatt.

A különböző kísérlet sorozatokból, melyeket ezzel a methodussal tettem s a melyek megegyezők, a következőket iktatom ide:

Óra	Külső hőmérsék	A szellőző hőmérsék	Az anemométer forgásának száma egy perc alatt
9 --	+ 11 ^o ,0	+ 31 ^o ,0	147
11 --	+ 11 ^o ,5	+ 28 ^o ,0	120
2 --	+ 11 ^o ,5	+ 24 ^o ,1	95
5 --	+ 13 ^o ,0	+ 20 ^o ,0	62

Elég egy pillantást vetni erre a táblázatra, hogy a következőket állapítsuk meg:

1. Állandó légáramlat járja át a kaptárt és a párnát alulról fölfelé.

2. A légáramlat annál gyorsabb, minél nagyobb a különbség a külső és belső hőmérsék között.

A levegő mennyiség meghatározása, mely adott idő alatt megy át a kaptáron. Nagyon egyszerű formulával számítottam ki az egy órai idő alatt áthaladó levegő mennyiségét a különböző hőmérsékeknél.

A külső és a kaptárban lévő hőmérsék közötti különbség	A párnát egy óra alatt áthaladó levegő mennyisége literekben
20 ^o	819 liter
16 ^o 7	663 »
12 ^o 6	516 »
7 ^o 0	334 »

Ugyanezen kísérleteket ismételttem úgy is, hogy a fedő párnát vizgőzőkkel itattam át. Az eredmény ugyanaz volt.

Szalmával töltött párnával is nagyon közel ezen értékeket kaptam.

Ha a kísérletből a párnát kihagyjuk, a többi berendezés érintetlen maradván, a levegő mozgása ugyanazon hőmérséki különbségnél nem több, mint kétszerte gyorsabb csak.

Következtetés: Az előbbiekből látható, hogy a kaptárban foglalt levegő gyorsan megújítódik, ha szalmával vagy zabpolyvával töltött párnát használunk. Látható tehát, hogy a kaptárak ilyen betömése a légcserére nem hat hátrányosan. Kérdés azonban, hogy az ilyen betelelés nincs-e betolyással a belső levegő s így a lépek nedvesítésére.

* * *

Szemle.

□ *Amerikai curiosum.* Nem azért közöljük, mintha egyetlen szava is híhető volna, hanem az amerikai ujságírók elmesélő modorának jellemzésére. Nagy távolságban — a hely természetesen nincs megnevezve — egy sziklarepedés tűnt föl előttünk, a melyből különös felhő emelkedett föl Kisérómmal a különös jelenség megfigyelésére közelebb mentünk, $\frac{1}{8}$ mértföldnyi távolságra örült zúgás halatszott, mintha számtalan bogár zúgott volna. Soha sem fogom ezt a pillanatot elfeledni — jegyzi meg a szerencsés felfedező — millió és milliószor millió (amerikai módra a milliókkal nagyon könnyen dobálózik) méh keringett a levegőben, minden irányban sok láb vastag tömegben tolakodott a sziklarés felé, melyet, mint később értesültem *méhsziklának* neveztek. A levegő undorító búzzal és finom porral volt tele, mely az ember orrába és szemébe hatolva, elviselhetetlen égő fájdalmat okozott. Ennek oka az volt, hogy a talaj közel és távol madárhüllával volt borítva. A madarak átakarván haladni e rettenetes tömeg ártalmas bogarán, leszúráttak s ott rothadtak. Közelebb természetesen életveszély nélkül nem lehetett haladni.

Egyszer geologiai kirándulásra mentem erre a sziklára. Az ottani (hol? az egészen fölöslegesnek látszik az amerikai előtt) lakosok egy része hozzám csatlakozott s egy téli, hideg napon vastag prém ruhába öltözve, vastag bőrkezttyükkel és sodrony arczéddel ellátva felmáztunk a sziklaréshez. Az óriási méhkas (helyesebben méhbarlang) szádája előtt nagy tömeg száraz méh volt, mely a barlang belsőjéből folyt ki. Kátrányolajat s benzint öntöttünk a barlang nyílásába, tetejébe is, s aztán hatalmas tüzet csináltunk fával. Ily módon a barlangot mintegy lángba borítottuk. A vörös izzó hamvat lehúztuk a barlang torkába s a méhek nagy részét megöltük. Nagyon tágas volt a barlang, mely a kerületen a szó szoros értelmében viasszal és száraz mézzel volt borítva. Ebből most a méznek egész tengere folyt le s több láb vastag rétegben borította el a barlang alját. Azonban hamuval s elhullott méhekkal annyira tele volt, hogy teljesen hasznavethetlenné vált. A levegő annyira dohos, szúrós volt, hogy gyorsan kellett menekülnünk. Következő nyáron a méhek ép olyan nagy számban jelentkeztek. (Leip. Bztg. No. 8.)

√ *A méhészet Palaestinában.* Selah Merill consul írja a következőket: Palaestinában a modern méhtenyésztés a Baldensperger család letelepülésével vette kezdetét 1849-ben. Svájcából jöttek s először Artasban, egy kis faluban 7 mértföldnyire délre Jeruzsálemtől, telepedtek meg. Az öreg Baldensperger először a régi itthonos agyag kasokban méhészkedett. Az öreg méhészkedési hajlamait 5 fia is örökölte s kitartásukat végre is siker koronázta. 1883-ban próbálták meg Ramleh vidékéről a narancs virágzaskor Jaffa környékére vándorolni, a mi 12 mértföldnyi útba kerül. Minden egyes törzset egyenként kellett vinni a teherhordó asszonyoknak. A következő évben az 50 család Jaffában 6000 font mézet adott egy hónap alatt. A török hivatalnokok kapzsísága ismeretes. Nem sokáig tartott, míg észre vették, hogy itt van koppasztani való. Először 10 cent adót vetettek egy törzsre. De valamelyik kisütötte, hogy minden, a mi a méhészetel valaha összefüggött egy törzs méh és így 150 törzs helyett 2000-et adóztattak meg. Végösszegben Baldenspergerék 500 dollár adót kellett fizessenek a méhészetük után (1 dollár=4.94 kor.). Ez természetesen sok volt s 1889-ben — mert az adót nem fizették meg — Jeruzsálemben nyilvánosan elárverezték a méheket. A vevők, hivatalnokok, egy csomó tevehajcsár jelent meg a méhesben. A méhek azonban megvizsgálás alkalmával kizúdultak, úgy, hogy mindenki a lehető gyorsasággal vonúlt visszafelé. Erre konpromissumot kötöttek. A követelt összeg felét megfizették s a méhek régi gazdájúknál maradtak. A török adóhivatalnokokon kívül még számos ellensége van a méheknek Palaesztinában. (Pedig hogy ezek a hivatalnokok elég nagy ellenségei, az elmondottakból látható.) Így pl. nagy sárga darázsok, melyek oly tömegesen jönnek elő, hogy a méheket munkájukban akadályozzák és sokat elpusztítanak. Veréb, fecske méhész (*Merops apiaster*) tesz nagy kárt a méhesben. A borz egyszer télen 15 családot pusztított el. Kétféle gyík is leselkedik a méhekre s ősszel a halálfejes pillangó. De a legnagyobb ellensége az ember. Ha egy méhest állittanak föl, a legközelebbi falvak sejkjeinek ajándékot kell adni a mézből különben a mézeket ellopják. Baldenspergeréktől sokan megtanulták a méhészkedést. Most egy kis zsidó kolóniának Wady Haneinban, Saron síkján, Ramlehtől délre 700 méhcsaládja van. A mé-

zet Németországba, Angliába, Svájcba s kis részben Franciaországba szállítják.

A kiviteli vám 1%. Az átlagos hozam családonként 100 font méz. A főmézelés áprilistól—július végéig tart. (The Americ. Bee. Journal.)

+ *Őszi mézelő növények.* Az Oester Ung. Bienenztg. azt ajánlja, hogy egy falu méhészei közösen béreljenek ki egy nagyobb területet s vessék be ániszszal, fekete mustárral s más efféle burjással, mert ez a méhészetőknek nagy előnyére lesz. Főleg a fekete mustár alkalmas erre, mely elvetése után 6 hétre már virágzik s vetése ideje szerint egész október végeig dúsán virágzik. Nyolcz — tiz hétig virágzik s 16 hét telik el a vetésétől megéréseig. Ha nem akarjuk érni hagyni, lekaszáltatjuk s a tejelő marhával zöld takarmány gyanánt teletethetjük, vagy pedig zöld trágyának lehet alá szántani. Legjobban tenyészik meleg, inkább száraz, mint nedves talajon, melyet jó mélyen kell fellazítani, de friss trágyázásra nem ajánlatos. Legjobb e célra olyan földterület, melyben korai burgonya volt. A burgonya kiszedése után azonnal kell vetni a fekete mustárt. Vetése nagyon sekélyen történik s lehengettetik. Egy öreg méhész a következőket jegyzi meg erre a D. B.-ben. A fekete mustár kitűnő mézelő növény hárnevét megérdemli, ezt sok évi tapasztalatom alapján mondhatom.

(Bienenwirtsch. Centralblatt. 1900. No. 15.)

+ *A formaldehyd (formalin, formol) a fiasítás rothadás gyógyításában.* Dr. Haenle Strassburg ajánlotta francia méhészeknek e célra. A tudósítás az eredményről eddigelé nem érkezett be. Dr. Müller Rudolf Niedesheim Pirmasens azonban már 3 évvel ezelőtt tett kísérletet apja méhesében a formalinnal, miután a kárbolsav, sublimat (maró higany), salicylsav stb. mind hatástalan maradt. Abból indult ki, hogy a formalint erős fertőtlenítő desinfiens hatásánál fogva teljes eredményre használják olyan szobák fertőtlenítésére, a hol scarlatos vagy más ragályos betegségben szenvedő feküdt, 2., a bőrök »cserzésére«, 3., a kitömésre szánt madár és emlős bőrök conserválására.

A formaldehyd a fiasítás rothadás baci lusát 0.05%-os oldatban már megöli. Müller megpróbálta 5%-os, 10%-os, 20%-os és 40%-os (a létező legerősebb oldat) oldat hatását. A

családot átlakoltatta, a régi kaptárt jól kimosta az oldattal, aztán a méheket tollal belesöpörte a fertőtlenített lakásba. A fiasításos és mézes lépeket lekupolta s 5 %-os oldattal jól megpermetezte. A kaptárral érintkezésbe jövő minden tárgyat ezen oldattal mosott meg. Ez a procedura *mindennap ismételtetett*, mignem a betegség teljesen megszűnt, vagyis a mignem teljesen egészséges fiasítás fejlődött. A Páris mellett, a Luxembourg kertekben a méhészeti. professorok a *biformollal* tettek kísérletet. Az eredmény itt is gyógyulás volt. Az eljárás közzététele előtt azonban még egyszer ki kell próbálják az eljárást. (L' Apiculteur 1900. No. 8.)

* * *Langstroth-émlék.* Körülbelül 5 éve, hogy *L. Langstroth*, az amerikai mûméhészet megteremtője s a felülről kezelendő kaptárak feltalálója meghalt. Akkor gyűjtést indítottak volt az amerikai méhészek egy Langstroth-émlék fölállítására. De csak 100 dollár gyűlt be. Másodszor is hozzá fogtak a gyűjtéshez s most már 275 dollárt hoztak össze. Ezzel be is fejezik a gyűjtést, mert az összeget elegendőnek itélik. (1 dollár = 4.94 korona) (Gleanings in Bee-Culture. 1900. No 6.) Czéltudatosan közöljük mindig az ilyen s hasonló külföldi jelenségeket, a külföldieskedők okulására. Ime, a gazdag Amerika, a hol a méhészek nem kilóval, hanem métermázsával (s azt is legalább 50 - 60 métermázsával, kevesebbről beszélni nem tartják érdemesnek) mérik az évi méztermést, oly hosszú idő alatt csak 1300 egy néhány forintot tudtak összehozni a mesterük emlékművének elkészíttetésére. Nős ezt nem megróvásul említjük föl, hanem annak illusztrálására, hogy másutt sincs minden aranyból, a miért nagyon csillog. (A ref.)

Vegyesek.

Kérjük mindazon tisztelt tagtársainkat, kik tagsági díjukkal hátralékban vannak, sziveskedjenek tartozásukat mielőbb kiegyenliteni.

≙ *Kárpótlás a hadgyakorlatok káraiért.* A kormány régebbi elhatározásához képest rendezte a katonai hadgyakorlatok által okozott károk megtérítésének ügyét s erre nézve szabályzatot alkotott. A miniszter megkülönböztetést tesz egyrészt a katonai csapatok által gyakorlat közben okozott károk, másrészt az egyes

katonai személyek által gyakorlatokon kívül okozott károk között. Az 1895. évi XXXIX. t.-cz. ugyanis előírja, hogy a katonai igazgatás a magánosok tulajdonában lévő földterületeket gyakorlatok megtartására szabadon használhatja és ezt sem a tulajdonos, sem pedig a polgári hatóság nem korlátozhatja. Jövőre azonban az ilyen gyakorlatok megtartása felől a hely és az idő megjelölése mellett az illetékes kerületi előljáróság előzetesen lesz értesítendő. Az előljáróság kötelessége azután gondoskodni arról, hogy az érdekelt tulajdonosok a gyakorlat megtartása felől értesüljenek és hogy a területek őrzésével megbízott erdő- és mezőőrök a gyakorlat tartama alatt őrhelyeiken tartózkodjanak. A kárt ilyen esetekben kölcsönös becslések, illetve följegyzések alapján térítik meg. Ha azonban sem a tulajdonos, sem az erdőőr és mezőőr jelen nem volna, a gyakorlat közben netán okozott károkról az illető katonai csapatparancsnok értesíti az előljáróságot.

+ *A m. kir földművelésügyi ministerium kiadványaiból lelkészek és tanítók* ingyen kaphatják a következő munkákat, ha ez iránt a földművelési ministeriumhoz egyszerű levélben fordulnak.

1. *Útmutatás a peronospora elleni védekezésre.* 2. *Útmutatás a szőlómoly és szőlőiloncza irtására.* 3. *Vezérfonal a phylloxerás szőlőknek szénkénnel való gyéritő kezelésére.* 4. *Kendertermelési útmutató.*
Irta Kleiszner Károly.

✧ *Hírek a párisi kiállitásból.* Hogy a magyarok mint kiállítók és mint vendégek mily kitüntetést meglepetésben részesültek Párisban, ismeretes mindnyájunk előtt. A kiállítás minősége pedig valósággal elragadta a francziákat. Nagyon sok magyar kiállító nyert kitüntetést. Itt közlünk a „Köztelek“ 1900. évi 67. száma alapján egy kis névsort, melyben a kitüntetett méhészek neve is benne foglaltatik. A névsor hiányos, s a nevek közül sok hibásan van közölve. A méhészek a »Földművelés« csoportjának »Hasznos rovarok és termékeik«. »Kártékony rovarok és termékeik« alcsoportjába vannak beosztva. **Zsüri tag:** Máday Izidor. **Grand prix:** A földművelési ministerium szegzárdi selyemtenyésztő állomása, Ambrózy Béla báró. **Arany érem:** Kovács Antal, Pizó Kornélius, Liebner József. **Ezüst érem:** Baranyai Géza, Harkányi Károly báró, Bálint dr., Láng, Mikolcza Laura (ez a név téves; valószínűleg Lángné Mihálcz Laura urnő, egyike legkitűzőbb gye-

korlati méhészeinknek). **Bronz-érem**: Horvát-Szlavon erdészeti akadémia, Vidor Illés, Ádám, Berkits Száva, Nagy Erzsébet, Nagy Ödön, Pohánka Ede (Ödön?), Vujkovits Szvetozár, Hoffmann Ede, Lakatos Károly, Psik Lajos. **Elismerő oklevél**: Kumanda Imre, Borhy György, Orosházai gazd. intézet, Erling Lénárd, Szabó Sándor. **Közreműködők bronzérme**: Purtzon, Rathowsky, Teodorowitz.

● **Praktikus tisztító szűrő**. A ki mézét eredménynyel akarja értékesíteni, tisztítani kell. A tisztító üst készítésénél fontos a hozzávaló tisztító szűrő készítése. Igen praktikus a következő.

1. Csak jó minőségű bádoggal és cinezett sodronyszövet használandó. Rézsodrony-szövet természetesen nem használandó

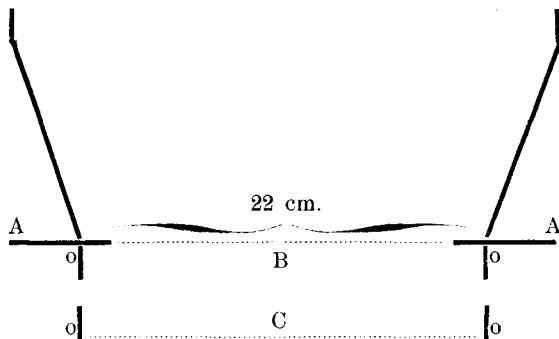
2. A szűrő olyan tölcserrel legyen ellátva, mely 15--20 kgr. köbtartalmu.

3. Nemcsak egy tisztító üstre, hanem akármely másra is kell találnia,

4. A méz lehetőleg gyorsan folyhasson le a szűrőn.

5. Minden része könnyen legyen takarítható.

Az alábbi ábra egy olyan szűrő átmetszését mutatja, mely mindezen követelményeknek megfelel. *AA* egy bádoggpárkányt jelez, mely lehetővé teszi bármely üstre, melynek legalább 25 cm. az átmérője, ráalkalmazhatni, — *B* meglehetősen tágszemű sodronyszita, odaforrasztva, célja a mézet a durvább viasztörmeléktől stb. megtisztítani. — *C* finom, hajszálszita, mely két horoggal a felső részhez hozzá erősíthető. — A kettős szita eszközli, hogy a méz gyorsabban folyik át. Tisztítás céljából az alsó rész levehető kell legyen.



(Schweiz. Bienenz. 1900. No. 8.)

+ *A kipergedett lépek lenyálását* nagyon megkönnyítjük a méheknek, ha visszaadás előtt mézzel megpermetezzük. Arra kell ez esetben különösen ügyelni, hogy a víz lehetőleg finom porlítva jusson a lépekre.

Tarlózás.

— A rajok etetése a legjobban jövedelmező speculáció.

— A méhcsaládokat hideg és szeles időben vizsgálni ép oly oktan, mintha egy kis gyermeket meleg ágyacskájából nyitott ajtó és ablakokkal előidézett légvonat közepette vennénk ki, hogy ingét változtassuk. (Kram.)

— A rajzás előidézésére vedd el a födetlen fiasítást s tégy helyette befödöttet, főleg a kibuváshoz közel levőt. A rajzás megakadályozására pedig épen az ellenkező utat kell választani, szedd el az érett fiasítást s adj helyette álczákat és petéket.

— A frissen pergetett mézet tartalmazó edényeket lehetőleg impermeabilis papírral kell jól bekötni, hogy a méz aromája ne illanjon el.

— A viasmoly álczái nagyon félnek a rázkódástól. Tehát, hogy tőlük megszabaduljunk, az álczákat tartalmazó lépekre nehányat kell ütögetni, kijönnek rejtekeikből s könnyen lerázhatók a földre, hol összetapossuk őket.

(M. Léger. A »Le Rucher Belge«. 1900. No 7-ben.)

≈ *Méhszurás ellen.* Bizony nem csoda, ha a czim olvasásakor lenéző mosoly jelenik meg a méhész arczán. Annyiféle »*csalhatatlan*« méhszurás elleni szert ajánlottak már. De ez föltétlenül jó. Egy méhésznő fedezte fel s egy méhésznek alkalmá volt ott a méhésznő telepén tapasztalni csodás hatását. Nem egyéb ez, mint szétnyomott hagyma, melyet a sebre borítunk. A fájdalom azonnal csendesül s daganatnak nyoma sem keletkezik. Kár érte — jegyzi meg a Bienenwirtsch. Centralblatt referense — hogy nem tették közzé a hagyma fajtáját s azt, hogy vajjon minden körülmények között használ, vagy csodás hatásához szükséges egy méhésznő jelenléte is?

Tartalom: A méhész teendője szeptember hóban *Valló János.* — Miért üres a méh-s? *Valló János.* — Buyásító készülék. — A zavarás befolyása a méhekre olyan káros e, mint általában vélik? — A fiasításrodhadásról vajó ismereteink története. I. — A méhészet Afrikában. — A kaptárak szellőzéséről. — Szemle. — Vegyesek

Felelős szerkesztő: **Dr. Bálint Sándor**

Apró hirdetések.

E rovatban az erdélyrészi méhészegylet tagjai 2 sorig ingyen hirdethetnek; ezen felül minden félhasábos petit sor 8 fil. A kik nem tagjai a méhész egyletnek, soronként 16 fill fizetnek.

VASÁROL.

Csurgatott és pergetett mézet

Lerner Vilmos, Gyöngyös. Minta
küldendő.

ELAD.

Hirschmann-féle pergető teljes felsze-
reléssel és Bácskai-féle viaszolvasztó-
prés együtt 17 frt. -- 18 Sötér kaptár
Pintér Imre Hódmező-Vásárhely VI.
ker. Sas-utca 6 sz.

4—5 kgr. szép munkás lépet Göbbölös
Károly Szász-Lekencze.

Műlépekről mintát 20 fill. postabélyeg
ellenében bérmentve küldök. 1 kgr. 4
kor. 20 fill. Megrendelések: Pápay
Dezso Deménd Hontm.

Balogh Gergely Hódmező-Vásár-
helyen 80 keret telelésre való lépes
mézet. Kilója 60 kr. bérmentetlenül.

Pergetett mézet

Nagy János, Bonyha, kilója 50 kr.
„Gyakorlati útmutató a méhek tenyésztésére“
című művet 1 koronáért bérmentve kül-
döm. „Viaszprésem“ ára, mely a szegedi ki-
állításán első díjat nyert, 14 korona és a
szállítási díj, addig, míg a 8 drb készlet tart.
Csap, Ungm. 1900. jan. 20. Baesckay Sámuel.

30 méhesaládot

Bodor-féle kaptárban, à 7 frt, elad
Ács Lajos Felvinczen

Méz-pergetőt, méztartó bá- dog edényt

utányos árban Zeiler Géza bádo-
gos, Kolozsvárt (Mátyás király-utca 4.)
Ugyanő elvállal **mindennemű bádogos
munkát. Javításokat** jutányos áron,
pontosan teljesít. — Árjegyzéket kívá-
natra küld bérmentve

Pergetett mézet

12 mm. pergetett mézet à 45 frt. Ki-
vánatra mintát küld Frenner
István Ó-Becsén.

Szabó Balázs méhész Szatmáron
Ajánlja saját termésű tiszta viaszból
készült műlépét kilója 2 frt. 5 kilo
bérmentve 10 frt.



ÓSZI ALBERT

ékszerész és órás

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós (Hid-) utcaza 2.

Ajánlom a n. é. közönség b. figyelmébe raktáromat mindennemű **arany, ezüst** ékszerekből, **gyémánt és brilliant** tárgyakból, **ezüst gyertyatartók, czukortartók, evő** készletekből, **arany s ezüst zseb- és inga órákból.**

Elvállalom minden e szakba vágó tárgyak javítását, újjáalakítását, zsebóra javításokat jótállás mellett.

A n. é. közönség kegyes pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

ÓSZI ALBERT

ékszerész és órás.

(7 - 12.)

Sötér Kálmánnak -

A MÉH és VILÁGA

cz. nagyfontosságú művéből az I. és II. kötet (elméleti rész) megrendelhető a szerkesztőségben.

A finom velin papíron kiállított s számos képpel illusztrált két vaskos kötet ára füzve 16 korona. Diszkrétésben 24 karon.



Sárga János ékszerész és órás

Kolozsvártt, Wesselényi Miklós-utcza 11.

Ajánlja dúsan berendezett raktárát
arany, ezüst és drágakő ékszerekben.

Olmt. Schvájzi arany, ezüst acél fali inga és ébresztő órákból.

Készít uj ékszereket és mindennemű javításokat pontosan.

 Részlet fizetésre 

kedvező fizeési feltételek mellett.

(6—6) Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Erdély legrégibb műasztalos-gyára!

B. BAK LAJOS

kolozsvári

műasztalos-gyárában

a legkittünőbb minőségben és a legjutányosabb árakon, a t. megrendelőik kívánságainak és a határidő pontos betartásával készülnek: **mű-butorok**, mindennemű **épület-asztalos-munkák**, **templomi-, iskolai-, üzleti- és lakásberendezések.**

A gyár ajánlja továbbá *suját készítményü* és a *legjobb hírnézőnek örvendő parquet-mukáit*, melyeket minden minőségben és a *legolcsóbb árakon* szolgáltat és akár meglevő padozatokra, akár aszfaltba oly módon állit be, hogy eddig-elé hasonló munkáival ugy a *kittünő minőség* és *beállítás*, mint az *ár* tekintetében *versenyen kívül áll.*

A **B. Bak-féle aszfalt-parquet** különösen ajánlatos *nedves lakásoknál.* A *legjobbnak bizonyult.* (4—12.)

Megrendelésekuél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

BABÓS ÉS TÁRSAI

vaskereskedése

Kolozsvárt, Belközép-utca 43. sz.

Telefonszám 351.

Ajánljuk dusan berendezett raktárunkat, mindennemű **vasár**ukból. **Gazdasági** cikkekből a legjobb minőségű **Sack-féle** ekék, **nagyszabeni válto-** és **Perge-féle** **keplő**-ekékből és mindennemű gazdasági cikkekből, továbbá **épület** és **butor** vasalásokból.

Nagy raktárt tartunk **konyhaberendezési** és **háztartási** cikkekből, **vasbutorokból** stb.

A legjutányosabb árak és pontos kiszolgálás!!!

Kiváló tisztelettel

7—12

Babós és Társai.

A Méhészeti Közlöny

korábbi évfolyamai 1893-ig be-
zárólag évfolyamonként **egy**
koronáért bérmentes küldéssel,
megrendelhetők a szerkesztő-
ségben.

Nem tagok részére egy-egy régi
évfolyam két korona 50 fillér,
bérmentes küldéssel.